

Om hörselnedsättning och intellektuell funktionsnedsättning

Specialpedagogiska skolmyndigheten
Resurscenter dövhörsel

Marina Isaksson Blomkvist, rådgivare

Ida Jifält, leg psykolog och specialist i neuropsykologi

2024-04-25

Innehåll

- Om Resurscenter dövhörsel
- Lägesbeskrivning
- På vilket sätt blir kunskapsutvecklingen mer utmanande
- Främjande faktorer
- Frågor

Innehållet vilar på vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet

Det finns inte så mycket forskning om kombinationen HSN +IF då den är liten och heterogen

Resurscenter dövhörsel – vårt uppdrag

- Team med expertkunskap inom hörselnedsättning och dövhet i kombination med intellektuell funktionsnedsättning
- Håller i fortbildning, information och gör specialpedagogiska utredningar med rekommendationer
- Alla skolformer i hela landet
- Arbetar tvärprofessionellt

Lägesbild för grundsärskola 2022/23 (Skolverket)

- Ändrade namn till anpassad grundskola juli 2023
- Stor variation vad gäller kapacitet, kvalitet och resultat mellan skolor och elevgrupper
- Brist på behöriga lärare, bara 12 % med utbildning mot intellektuell funktionsnedsättning
- Stor omsättning av rektorer – i snitt stannar en rektor 1,5 år på en skola
- Otydlig styrning
- Skolformen finns i 286 av landets 290 kommuner, 94% kommunal huvudman

Statistik elever i grundsärskolan läsår 2022/23

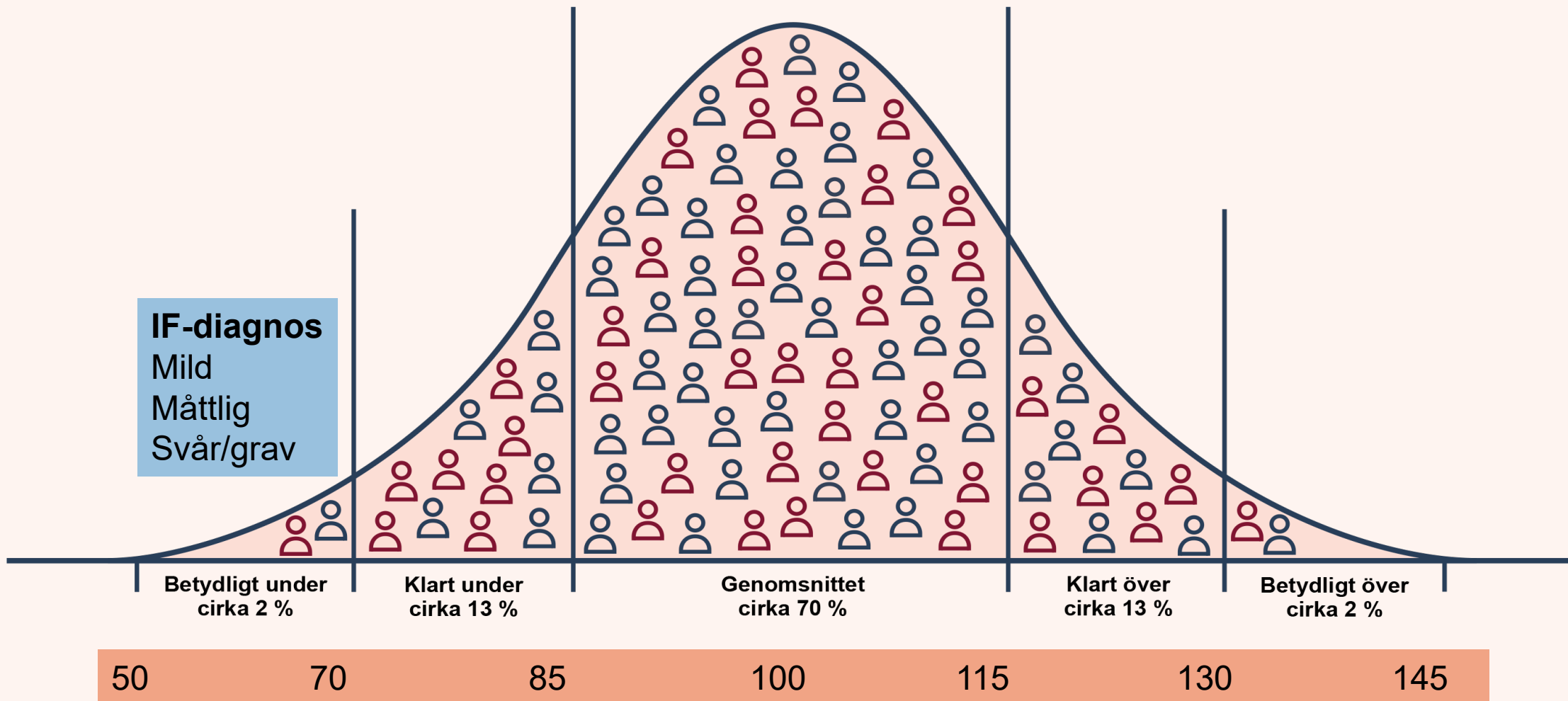
- Ca 15 000 elever mottagna i skolformen, ökning med 6 % från föregående år.
- Fram till 2018/19 var ca 1% av alla elever inskrivna i skolformen.
- Ökat kontinuerligt och läsåret 2022/23 uppgick andelen till 1,4%.
- Antalet elever är fler i de högre årskurserna och färre i lägre årskurserna
- 65% är pojkar och 35% flickor. Andelen pojkar ökar över tid sedan 2017/18.
- Specialskolan – Åsbackaskolan i Örebro, anpassad grundskola.

Vad innebär intellektuell funktionsnedsättning

- Svårt med teoretiskt tänkande och långsam inläring
- Läsa, skriva och räkna
- Förstå tid och hantera pengar
- Planera, prioritera, korttidsminne och tänka om
- Att generalisera kunskap till olika sammanhang
- Språk och social kommunikation, att förstå sociala signaler

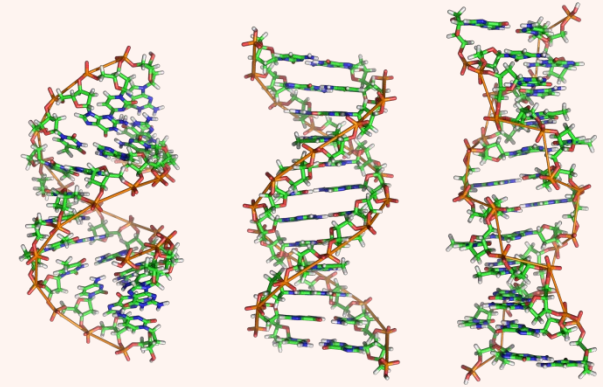

Normalfördelningskurva

Orsaker

- Ärftlighet
- Kromosomavvikelser
- Skada eller sjukdom under graviditet, förlossning eller de första levnadsåren
- Trauma (förvärvad IF)
- Miljögifter, drogmissbruk, svält
- Svårt att hitta orsaker till IF

Hörselnedsättning och IF

- Cirka 30-40% av barn med hörselnedsättning har minst ytterligare en funktionsnedsättning.
- Hos barn med hörselnedsättning är IF den vanligaste tilläggsdiagnosen. (Knooks & Vervloed, 2011).

Utmaningar för kunskapsutvecklingen vid HNS + IF

- Annorlunda språkutveckling. Kan vara tecken på svårigheter som inte hör ihop med själva hörselnedsättningen.
- Barn med HNS och ytterligare funktionsnedsättningar har ofta svårigheter inom auditiv uppmärksamhet, kognitiv flexibilitet och planeringsförmåga.
- Kunskapen om de pedagogiska konsekvenserna för barn med HNS + IF är inte utbredd. Lärarens fokus riktas ofta mot IF = det man kan.
- Har lite språk och miljön sänker krav och förväntningar på utveckling.
- Sällan kunskap om audiogram, användning av HA, hörseltekniska hjälpmedel och auditiva anpassningar i lärmiljön.

Främjande faktorer

- Att vuxna lär sig att tolka, uppmärksamma och bekräfta barnets kommunikativa signaler.
- Ge barnet tid för att uppfatta och bearbeta information samt tid för att kunna uttrycka sig själv.
- Risk att vuxna fyller i eller gissar det barnet kommunicerar.
- Barnet är beroende av att vuxna främjar kommunikation med stöd av rutiner och den fysiska lärmiljön (visuellt stöd).
- KASAM sammanhang som är begripliga, hanterbara och meningsfulla.

